

Lensmannsbladet

= POLITILEDEREN ☐☐☐☐

NR.4 • 2010 • ÅRGANG 113

AV INNHOLDET

- Lønnsforhandlerne kurset s. 9
- Lederutvikling s. 12
- Politi på Facebook? s. 20
- NLP til Færøyene s. 24

= NORGES POLITILEDERLAG ☐☐☐☐

LEDEREN

Rekruttering til lederstillinger

Sommeren er på hell og hverdagen kommer i mot oss. Håper at alle lesere av bladet har hatt en fin sommer og at batteriene er ladet.

I begynnelsen av juli verserte det meldinger på radio, aviser og nettsteder om ansatte i politi- og lensmannsetaten som skiftet til stillinger med lavere pensjonsalder. Det er ikke enestående for vår etat, men skjer også i forsvaret og fengselsvesenet. I følge Steffen Sitorius, avdelingsdirektør i Statens Pensjonskasse, har 46 ansatte i forsvaret, politiet og fengselsvesenet i år skiftet stilling til lavere pensjonsalder enn det de opprinnelig hadde.

Jeg mener at pensjonsalderen for polititjenestemenn på 60/63 år er på et riktig aldersnivå, og mitt anliggende er ikke å starte en diskusjon om polititjenestemenns pensjonsalder. Nei, det som bekymrer meg mer er at det ikke er attraktivt å søke stilling som lensmann, politistasjonssjef og andre lederstillinger i politi- og lensmannsetaten med pensjonsalder på 70 år.

Tjenestemenn må i 40–50 års alderen ta stilling til om de skal søke lederstillinger med 10 års høyere aldersgrense enn det de har. Det kan være mange grunner for at kvalifiserte søkere ikke søker. En grunn for at de ikke søker kan være at det ikke gir noen økonomisk uttelling. En annen grunn kan være at en må stå 10 år ekstra i stillingen, og en tredje grunn kan være at lønnen ikke står i forhold til den belastning det medfører å ha en lederstilling i etaten. Seniorpolitiske tiltak er også lite synlig dersom en av ulike grunner ønsker å ikke være leder lengre; dette kan også være en skranke for å ikke delta i konkurransen om lederstillinger i etaten.

Jeg tror at det er mange tiltak som kan føre til at flere søker lederstillinger og at flere står lengre i lederstillinger. Jeg mener at pensjonsalderen for lensmann, politistasjonssjefer og andre lederstillinger burde ta hensyn til tidligere opptjent tjenesteansiennitet som polititjenestemann. Dersom en starter i etaten som 25 åring og er i operativ polititjeneste til en er 50 år burde tjenesteansienniteten på 25 år vært godskrevet ved fastsetting av pensjonsalder. For eksempel at en får godskrevet 20 % av den operative tjenesten (5 år), slik at i vårt tilfelle ble pensjonsalderen 65 år med anledning til å gå av ved 62 år.

Jeg tror ikke at lavere pensjonsalder for ledere i politiet alene vil løse utfordringen vi har med rekruttering. De seniorpolitiske tiltakene har ikke kommet langt nok. Muligheten for å søke seg ned i lavere stilling og fortsette arbeidet i politi- og lensmannsetaten byr på økonomiske endringer og endring av status. Den økonomiske siden kan løses dersom arbeidsgiver ønsker det, statusen er noe som vil endre seg når det er en akseptabel måte å arbeide på de siste årene i tjeneste.

Dersom vi legger forholdene til rette for fleksible løsninger vil vi få flere søkere til lederstillinger og de vil stå lengre i tjeneste.

Jonny Nauste

REDAKTØRENS SPALTE

Viktige lokale lønnsforhandlinger

Årets lokale lønnsforhandlinger med virkning fra 01.09.2010 er i de fleste politidistrikter så vidt kommet i gang. Forhandlingene skal være sluttført innen utgangen av oktober.

Lokale lønnsforhandlinger skal bl.a. «rette opp» skjevheter som er oppstått. Under NPL's tillitsmannssamling den 01.09. ble det av lagets lønnsutvalg lagt fram tall som viser til dels oppsiktsvekkende forskjeller i lønns plasseringen for sammenlignbare lederstillinger. Det er påvist opptil 10 lønnstrinns forskjeller. Det er også forsøkt å finne forklaringer på denne tilstanden. Noe må rett og slett skyldes forskjellige holdninger i ledelsen i politidistriktene. Dette ser man klart når det gjelder viljen til å «skyte til» midler til potten. Noe må også sannsynligvis skyldes svært lojale ledere, som ikke alltid har stått fremst i rekken for å «bråke».

Vi må legge til at lønns plassering- og nivåer ikke bør være statisk i den forstand at det ikke kan foreligge ulik lønns plassering i sammenlignbare stillinger. Det ligger i lønns systemets natur med en stadig større vektlegging av lokale forhandlinger og med stillingene plassert på lønns spenn at dette vil forekomme. Men det er noe som ikke stemmer når slike tilstander varer over tid og forskjellene heller øker enn minker.

Politiet som merkevare

Av politistasjonssjef
Gunnar Orskaug, Larvik

Mange av de kommersielle aktørene i samfunnet er opptatt av å bygge en sterk merkevare. En sterk merkevare vekker assosiasjoner når man blir eksponert for den. En slik assosiasjon kan være både positiv eller negativ. Det ligger i sakens natur at en sterk, positiv merkevare har stor verdi. Det blir brukt store ressurser for å styrke og å holde en god posisjon. Dersom momentet uteblir, vil en merkevare fort miste sin kraft. Hvor mange av dagens 15-åringene assosierer Kodak eller Agfa med private bilder?

va er årsaken til at Kodak og

Gunnar Orskaug, politistasjonssjef i Larvik.

H Agfa ikke lenger er det første man tenker på når det gjelder fotografering? Kanskje det er bevisste strategier? Dersom det ikke er bevisste valg fra selskapenes ledelse, så er disse to merkevarers skjebner eksempler på hvor brutalt og lite lojalt markedet er ovenfor dem som ikke evner å kunne

utvikle og omstille seg.

Hvilke assosiasjoner ønsker vi at publikum skal få når de tenker POLITI?

Vi opererer med verdier som vi kan tenke oss inn i en merkevarekontekst. Om vi ønsker at publikum skal forbinde politi med f.eks tillit og trygghet så krever det noe av oss. Slikt omdømme, eller slike assosiasjoner kommer ikke av seg selv. Vi kan heller ikke vedta eller bestille slike reaksjoner, men vi må gjøre oss fortjente til dem.

Måten deler av det private næringsliv tenker på når det gjelder merkevarebygging bør, ha overføringsverdi til vår etat.

Min innledning er ment som en tankevekker i forhold til hvordan vi ønsker og vil at vår etat skal utvikle seg. Det er foreløpig ingen fare for at det vil kunne komme en konkurrent og ta vår plass, men hva med vårt omdømme? En organisasjon som ikke utvikler seg vil visne. Det er umulig å holde status quo.

Vår utvikling må følge det samfunnet vi er satt til å tjene.

Med denne bakgrunn ønsker jeg «resultatreform» og eventuelle tiltak velkommen. Samtidig beklager jeg de signaler jeg ser fra PF hvor man gir uttrykk for liten endringsvilje. Det er et kjent reaksjonsmønster at man holder publikum opp som et skjold for å verne seg selv mot endringer. Dette er strategier med kortvarig effekt, og bidrar til å ta kraft fra gode argumenter som kanskje kommer senere.

Med ønske om en forrykende god høst!

NORGES POLITILEDERLAG

Lensmannsbladet / POLITILEDEREN

Ansv. redaktør: Generalsekretær Svein Stuberg – svein.stuberg@politilederen.no
Forbundsleder: Jonny Nauste – jonny.nauste@politilederen.no. Mobil 977 35 770
Utgiver: Norges Politilederlag, Brugt. 19, Oslo. Postboks 9096 Grønland, 0133 Oslo
Telefon: 23 16 31 50 • Telefax: 23 16 31 55
E-post: post@politilederen.no • Hjemmeside: www.politilederen.no
Prod. og annonseansvarlig: Ekås Grafisk. Tlf. 67 07 99 42 • ekaas.grafisk@nokab.no
Forsidefoto: Fra Torshavn, Færøyene (Jonny Nauste).

ERFARING FRA WORK SHOP «THE OTHER SIDE OF THE MEDAL»

HOLLAND 21. – 27. MARS 2010

Av politiinspektør Hege Høiland,
Politidirektoratet

Dette er en erfaringsrapport fra min deltagelse i Work shop «The other side of the medal».

Det ble også laget en dokumentarfilm av det tredje største TV-selskapet i Tyskland, hvor tre av deltagerne (deriblant meg) ble filmet og intervjuet. Dokumentaren ble vist i Tyskland og lagt ut på Utube i slutten av mai 2010.

Selv om erfaringsrapporten ikke er skrevet spesielt rettet mot politiet, er det slik jeg ser det mye vi som ledere kan overføre og bruke i politiets oppgaveløsning (i «gata», skranketjeneste, avhør/intervju, passkontroll, utlendingskontroll m.m.)

For eksempel hvordan det kan føles å ikke skjønne språket i et intervju, hvor mye fokus den som blir avhørt/intervjuet vil ha på kroppsspråk, hvor mye høflighet, vennlighet og imøtekommenhet har å si for å etablere tillit og bidra til trygghet i kommunikasjonen mellom politiet og etniske minoriteter.

Innledning

Erfaringer fra deltakelse i Lifelong learning programme, Grundtvig work shop, «The other side of the medal», 21.–27. april 2010 i Tilburg, Holland. Work shop (WS) ble tilrettelagt og gjennomført av Integration for all v/ Nourredine Erradi.

Intensjonen med denne WS å gi deltakerne erfaring fra det å være innvandrer til et tyrkisk miljø. I praksis ble vi introdusert til noen av de prosessene/testene som innvandrere til Holland må gjennom.

For å bedre kunne «ta på meg rollen» som innvandrer, hadde jeg ikke forberedt meg for WS. Jeg tok utgangspunkt i, at det å «føle på» å være uten informasjon i et fremmed land ville gjøre det lettere for meg å delta på en god måte i «rollespillet».

På forhånd hadde jeg mottatt flybilletter, og en adresse til et hotell/restaurant i Tilburg hvor vi skulle få utlevert en konvolutt med mer informasjon.

Nourredine Erradi hadde på forhånd informert om at det kunne bli tøft å gjennomføre WS.

Egne erfaringer

Cafe Central

Da jeg kom til Cafe Central fant jeg, etter litt spørring; 6 deltakere i WS og ei tyrkisk dame som ga meg et kort brev på tyrkisk. Jeg brukte mye energi for å forstå innholdet i brevet. Etter hvert skjønte jeg at brevet ga informasjon om at jeg skulle reise til en tyrkisk familie hvor jeg skulle overnatte. Adressen og navn på familien stod skrevet i brevet.

Mangel på språk, og usikkerhet om hva som skal skje, økte stressnivået og jeg brukte mye energi for å håndtere situasjonen.

Artikkelforfatter Hege Høiland.

Vertsfamilien

Jeg bestemte meg for å ta en taxi til adressen. På veg dit forberedte jeg meg mentalt på å møte en familie som ikke snakket annet enn tyrkisk, og som hadde en helt annen kultur enn meg. Jeg så for meg en langtekkelig og noe pinlig kveld med mye tegnspråk.

Lettelsen jeg følte, når jeg møtte noen som snakket et språk jeg forsto, gjorde meg oppmerksom på hvor mye trygghet og trivsel det gir å kunne kommunisere. Et vennlig ansikt/smil oppveier mye av usikkerheten ved å ikke forstå. Det at jeg hadde en familie tilgjengelig som kunne hjelpe meg hvis jeg trengte det, gjorde at jeg følte meg komfortabel. Uvissheten om hva som skulle skje videre ble enklere å håndtere.

Min første tanke etter besøket hos vertsfamilien var at det nettverket en innvandrer klarer å skaffe seg utenfor «systemet» (språkkurs, intervju, søknads-

prosesser, osv) vil utgjøre en stor forskjell. Det snakkes mye om hvordan det offentlige håndterer innvandrere, og hva som kan forbedres. Jeg mener det er like viktig å se på majoritetssamfunnets medansvar. Min erfaring fra WS var at det å bli møtt med vennlighet og hjelpsomhet fra majoritetsbefolkningen var vel så viktig for at jeg skulle lykkes med å finne meg til rette i det «nye» samfunnet jeg skulle være en del av. Et smil på bussen var nok til at jeg følte meg gladere.

Jeg liker å lære språk, så den første kvelden arbeidet jeg hardt for å lære forskjellige ord. Det var med stor forbauselse over egen læring at jeg konstaterte at jeg etter den første dagen kun hadde klart å lære meg et ord på to bokstaver Su=vann, alt annet var borte.

Stress, usikkerhet og det at man aldri har ei stund for seg selv, er et effektivt middel for å begrense evne til å lære.

Intervju

Under intervjuet økte mitt fokus på kroppsspråket til den som intervjuet meg. Dette var en mer eller mindre ubevisst reaksjon på at jeg ikke forsto språket. Da jeg trodde at tolken ikke forstod alt jeg sa, og jeg i tillegg oppfattet intervjuerens kroppsspråk som tilbaketrukket og kaldt, trakk jeg meg tilbake og ga lite informasjon. Jeg svarte kun på de spørsmålene som ble stilt meg. Det falt meg ikke inn å stille egne spørsmål. Resultatet var at jeg overlot meg selv til «systemet» og håpet det ville gå bra. Som «innvandrer» følte jeg meg ufattelig hjelpsløs uten språk. En håpløs situasjon når jeg anså resultatet av intervjuet som avgjørende for min egen framtid.

Språkundervisningen

Samme reaksjon oppstod under språkundervisningen. Når jeg ikke forstod og ikke kunne spørre, reagerte jeg med å bli taus og avventende. Ikke aktiv og deltakende som jeg normalt ville ha vært i en undervisningssituasjon hvor jeg kunne språket. Tempo i undervisningen gjorde at man ikke kunne slappe av et sekund. Hvis jeg gjorde det var jeg langt bak på et blunk. Hvordan skulle jeg stille spørsmål til læreren når jeg manglet selv de enkleste ordene? Jeg som alltid er «sulten» på å lære noe nytt, ble sterkt utfor-

dret på min egen evne til å ta i mot læring. En stund begynte jeg nesten å tvile på egne evner, til tross for at jeg nettopp hadde avsluttet et høyskolestudium. *Hva da med dem som ikke har gått på skole på flere år? Vil de møte enda større utfordringer enn jeg gjorde? I så fall hva vil det gjøre med deres selvfølelse og tro på egen evne til å motta læring?*

Den tredje undervisningsdagen var preget av at læreren var i godt humør, tempo på undervisningen ble satt ned og vi hadde mye rollespill og repetisjoner. *Det var utrolig å erfare hvor mye lærerens kroppsspråk, humør og tempo har å si for læringseffekten.* Jeg slappet mer av og brukte energien på å motta læring istedenfor å stresse for å følge med. Behovet for å spørre andre sank betraktelig når tempo gjorde det mulig å forstå. Det var godt å få tilbake litt av troen på at jeg var i stand til å lære et språk.

Informasjon om tyrkisk kultur, religion og historie

Vi ble gitt en del informasjon om tyrkisk kultur, religion og historie. Jeg erfarte at dette økte min forståelse for tyrkisk kultur og religion. *Kunnskap er viktig for å skape gjensidig respekt og forståelse.*

Arbeidspraksis

Arbeidspraksisen ble en bekreftelse på hvor usikker man blir uten språk. Når jeg ikke kunne nok til å spørre/svare på selv de enkleste spørsmål ble det komplisert. Misforståelser blir en naturlig konsekvens av å ikke kunne kommunisere. Jeg vil anta at usikkerhet over tid kan føre til at man føler seg mindre verdt enn strengt tatt nødvendig. Ellers var min erfaring at jeg følte meg komfortabel i en arbeidssituasjon hvor det bare var menn, jeg er vant med å jobbe med menn, og trives med det. Jeg spurte (med tegnspråk og enkel ord) når det var noe jeg lurte på, og fikk svar. De var ikke vennlige, men heller ikke uvennlige. Det var greit for meg

Fellesevaluering

Jeg synes både gruppe evalueringen og fellesevalueringen var nyttig, den økte min mulighet til å reflektere, noe som igjen ga meg bedre læringsutbytte. Det var lærerikt å lytte til de andre deltakerens utbytte av uken.

Læringsutbytte

Erkjennelsen om at forståelse av andre/multikulturell kompetanse, først og fremst handler om å forstå sine egne reaksjoner og følelser i møte med andre, ble svært tydelig for meg under WS.

Det ble tydelig for meg hvordan effektiviseringstiltak, struktur, rutiner og det skjemaveldet jeg lever og arbeider i, kan og ofte gjør, at jeg ikke ser mennesket foran meg.

I et registreringsintervju kan tidspress og krav om effektivitet resultere i at fokus blir å få fylt ut skjema raskest mulig, ikke informasjonsinnhenting. Informasjonsinnhenting er avhengig av en som fokuserer på å få mest mulig informasjon, og en som ønsker å gi mest mulig informasjon. For å oppnå dialog i et intervju/samtale må fokus bort fra skjema, til personen foran deg.

Den negative effekten av effektiviserings-tiltak, blir i dagliglivet unnskyldt med uttalelser som: «Jeg har ikke tid til», «jeg har så stor pågang», «det er sånn rutinene er», «det er sånn vi gjør det her hos oss», «vi følger bare regelverket.» I situasjoner hvor vi har med mennesker å gjøre, er ikke dette godt nok. Mennesker passer ikke inn i skjema, vi er vidunderlig forskjellige. Vennlig og imøtekommende tale og kroppsspråk tar ikke lenger tid, og effekten er undervurdert. Min påstand er at det å skape en god arena for dialog, gir effektiv oppgaveløsning, ikke det motsatte.

Jeg lærte at det å «se» personen, ikke skjema, studenten, arbeidskraften eller innvandrerens er grunnleggende for godt resultat. Enten det gjelder innhenting av informasjon, språkopplæring, godt gjennomført arbeid eller det å behandle mennesker på en god og likeverdig måte.

Jeg ble overbevist om at gode rutiner, god språkopplæring og det å «se» enkeltmennesket kan bidra til at vi lykkes bedre med integrering.

Jeg erfarte hvordan mangel på språk gjorde meg usikker. Jeg forstod ikke hva folk sa til meg, jeg visste ikke hva de ønsket at jeg skulle gjøre. Jeg lot meg noen

ganger lede gjennom prosesser med en holdning «det er sikkert greit det som skjer», «det er vel sånn det er». Jeg sluttet å ta stilling til hvordan jeg ble behandlet. Jeg kunne jo ikke formidle hva jeg tenkte om det jeg opplevde. Jeg erfarte at språk er mye mer enn ord og grammatikk.

«Språket er et redskap for følelsesmessig og intellektuell kontakt mellom mennesker. Gjennom språket kan vi få og gi opplysninger, vi kan diskutere og løse problemer. Med språk kan vi kanalisere vårt sinne, og vi kan gi uttrykk for vennskap, kjærlighet, glede og sorg. Språket er et viktig redskap for å ha adgang til forskjellige sosiale arenaer. Språket er et redskap for den enkeltes opplevelse av å være seg selv på tvers av forskjellige arenaer.» Språket er eksistensielt for den enkeltes «væren» i verden.» Sitat; Farwha Nielsen.

Jeg lærte hvor mye jeg savnet praktisk informasjon som kunne hjelpe meg å fungere i et fremmed land.

Jeg lærte hvor viktig jeg som samfunnsborger/medmenneske er for at innvandrere skal føle seg velkomne. Jeg lærte hvor mye et smil betyr, når du er usikker. Et smil gjør at du føler deg vel, det letter læreprosesser og det demper frykten for det ukjente. Jeg lærte hvor lite det egentlig koster å gjøre livet bedre for andre, hvis vi bare tar oss tid til å tenke på det.

Tips og råd

Det er vanskelig å overføre erfaringer til personer som ikke har opplevd det samme som deg. Å formidle med ord, kan aldri gi samme effekt som å erfare selv. Strukturelle endringer og holdninger kan likevel innføres og jobbes med. Her har jeg punktvis satt opp noen tips og råd bygget på mine erfaringer fra WS.

Generelt for enhver organisasjon

- Vær oppmerksom på den positive effekten av vennlighet og et smil
- Se mennesket, ikke skjema
- Fokus på dialog og informasjonsinnhenting
- Praktisk informasjon utleveres tidlig og direkte til person
- Fokuser på likhet heller enn ulikhet
- Fokus på å skape forutsigbarhet

- Vær oppmerksom på språkets knytning til identitet
- Bevisstgjøring av ansatte i forhold til å anerkjennelse annerledeshet – multi-kulturell kompetanse.

Trygghetsskapende tiltak

- Fadderfamilier (norske og/eller innvandrere med landerfaring)
- Aktivt samarbeid med innvandrersorganisasjoner, NGO mfl..

Språkundervisningen

- Se studenten som individ (fokuser på det gode i en person, og det personen er god til)
- Skap forutsigbarhet.
- Trygghet i klasserommet, senker stressnivå og gir bedre muligheter for å lære.
- Kartlegg ståsted og behov.
- Ta hensyn til studentens muligheter for refleksjon og læring på fritiden
- La elevene bli kjent med hverandre og læreren.
- Tilrettelegg undervisningen slik at de med felles språk kan hjelpe hverandre
- Tilrettelegg rammer som skaper en god læringsarena
- Lærings situasjonen bør preges av riktig temp, godt utarbeidet materiell,

mye repetisjon, god stemning, vennlighet, hjelpsomhet, latter, positive tilbakemeldinger, oppmuntring.

- Forsøk å gi studenten en følelse av mestring, uansett nivå-evne
- Læreren må være oppmerksom på hvordan hans/hennes kroppsspråk kan virke på andre.

Intervju

- God dialog gir økt informasjonsinnhenting
- Ha oppmerksomheten rettet mot personen, ikke skjemaet som skal fylles ut.
- Kroppsspråket er viktigere enn ordene, vær oppmerksom på hvordan de kan påvirke intervjusituasjonen.
- Orienter den som blir intervjuet om hva som skal skje under intervjuet, muligheter for den som blir intervjuet til å stoppe intervjuet for å stille spørsmål, pause, osv.
- Orienter om hva intervjuet skal brukes til, og den videre prosess m.m.
- Dersom du har informasjonsmateriell, kan dette gjerne deles ut i forbindelse med intervjuet
- Struktur samarbeidet med tolken.

De lokale lønnsforhandlere er kurset

Viktige lokale lønnsforhandlinger står for døren og Norges Politilederlags lokale forhandlere ble kurset på organisasjonens tradisjonelle lønnsseminar, som denne gang ble holdt på Radisson Blu Hotell, Gardermoen den 1. september.

Agenda for seminaret:

- Åpning ved leder Jonny Nauste.
- Orientering om lønnsutvalgets arbeid så langt med presentasjon av innsamlede data og lønns plasseringer ved Olav Valland og Hans-Eirik Pettersen.
- Hovedtariffoppgjøret pr. 30. april 2010 med særlig vekt på justerings- og normeringsoppgjøret pr. 01.07.2010 og de lokale forhandlinger pr. 01.09.2010 ved seniorrådgiver Kristine Sandvik, YS-Stat.
- Forhandlingsteknikk ved Jo Arne Bråthen, Befalets Fellesorganisasjon. ■

Olav Valland.

Kristine Sandvik.

Kristine blir takket av Jonny Nauste.

Formann i Norges Lensmannslag 1990-1995

*Etter å ha overvært Politi-
lederlagets lederseminar og
deler av representantskapsmø-
tet i sommer, registrerer jeg at
det er stor optimisme og nytt
«driv» i laget. Med sitt fokus på
«politilederrollen»
i all sin virksomhet er jeg
sikker på at laget har
valgt riktig veg.*

At etatens ledere – på alle nivå – har nødvendig kompetanse er mer påkrevet enn noen gang. Samfunnets stadige skjerpede krav til kvalitet i politiarbeidet, godt kvalifiserte og motiverte ansatte og en kriminalitet som stadig blir mer raffinert, krever lederskap på høyt nivå.

Det høye konfliktnivået som registreres mellom Politiets Fellesforbund og arbeidsgiveren, stiller store krav til den enkelte leders uavhengighet.

Det må være en utfordring av dimensjoner for en leder en dag å være med på møter hvor det legges strategier og planlegges «aksjoner» for å ramme arbeidsgiveren, for så neste dag – som arbeidsgiverrepresentant – å iverksette tiltak for at «aksjoner» får minst mulig skadevirkninger for publikum? Selv om min tiltro til politifolks etiske standard er stor, må det her oppstå et dilemma for den aktuelle lederen om hvor hans lojalitet skal ligge.

I NPL vil lederne kunne drøfte felles problemstillinger uten å komme i lojalitetskonflikter til arbeidsgiver eller underordnede.

Samfunnet fortjener – og krever – resultater i form av trygghet for de store invest-

Steinar Ravlo.

ringer som gjøres i politi- og lensmannsetaten. Det krever godt og smart lederskap. Derfor må ledere i politiet gis arbeidsvilkår som frister de best kvalifiserte. Det innebærer faglig oppdatering, lederutviklings-tilbud, og ikke minst arenaer hvor ledere kan utveksle erfaringer. Men først og fremst krever det at ledere gis en lønn som gjør det attraktivt å søke slike utfordringer. Da må lederne under lønnsforhandlinger være representert ved en organisasjon som snakker deres sak.

Norges Politilederslag har med sitt definerte fokus på lederrollen forpliktet seg til å ivareta politiledernes behov på alle disse områdene og i all sin virksomhet. Som den eneste rene lederorganisasjonen i politi- og lensmannsetaten, vil den derfor være et tilbud til alle ledere i etaten. I alle spørsmål vil den kunne fremme ledernes behov og synspunkter.

NPL vil ha ledernes ve og vel som prioritet nr. 1 – alltid!

PS.

En undring: Hvem er best kvalifisert til å uttale seg om folks følte trygghet? Den lokale ordfører – eller justisministeren og hans stab. ■

YMSE

Lensmann Toralv Follestad i Østre Toten er kjent for å ha en rammende replikk. Men han er ikke borte som jeger heller. I flere aviser er det gått en beretning om hans rensdyrjakt. Den foregikk i Sunndalsfjellene i ruskvær og snø til knes, forteller lensmann Follestad til Velgeren. «Jeg hadde hellet med meg, i det jeg felte to dyr i ett skudd. Det ene dyret ble truffet i halsen og skuddet gikk videre og traff nr. 2 i

ryggen. Senere felte jeg ett dyr til,» forteller han.

Det er derfor kanskje ikke til å undres over at da lensmann Follestad feiret sin 60-årsdag like etter jakten, mottok han følgende telegram:

Per Gynt red på bukken ved Gjende,
Toralv skjøt bukkene tvende.
Kan vi tro alt vi hører og ser,
eller dikter han Toralv slik som
han Peer?

Lederutvikling hos namsfogdene

Av namsfogd Bengt Sporaland,
Stavanger

(Artikkelen har ved en glipp i redaksjonen blitt «liggende over».)

Ledergruppene til Namsfogdene i Bergen, Trondheim og Stavanger har nylig avsluttet et ledelsesutviklingsprogram i regi av Anne Sanden fra Politidirektoratet. Det er gjennomført fire samlinger i perioden fra oktober 2009 til mars 2010. Etter hver samling har det enkelte kontor satt seg utviklingsmål som gruppene skulle jobbe videre med mot neste samling.

Målet og hensikten med ledelsesutviklingsprogrammet var å fokusere på effektivitet, samhandling og kommunikasjon i ledergruppene. Tiltakene skal bidra til økt forståelse og kunnskap om hvordan egen ledergruppe fungerer, og hvordan det er ønskelig at den skal fungere. En annen hensikt var å skape trygghet innad i ledergruppene.

Modulene var bygget rundt teori og friske gruppediskusjoner i de enkelte ledergruppene. Anne Sanden har vært flink til å utfordre ledergruppene og vært direkte og konstruktiv i tilbakemelding på våre samlinger. Dette har medført en meget positiv utvikling i de enkelte

Kursleder Anne Sanden.

ledergruppene. Programmet har også avdekket at ledergruppene har mange av de samme utfordringene og diskusjonene som vi har hatt mellom gruppene har igjen medført trygghet mellom det enkelte kontor og ufarliggjøring av rollen som leder.

Første samling hadde temaet hva er forskjellen på gruppe og team? Hvordan skape effektivitet i teamene? Hvilke kritiske faktorer hindrer samarbeid?

Andre samling hadde temaet kommunikasjon, hvor en kom inn på ulike former for lederstiler (støttende og styrende).

Samlingen tok også for seg hvilke personligheter som finnes i en gruppe, hhv framdrifts-, samspills-, utviklings- og vurderingsorienterte personligheter. Det ble også gjennomgått hvilke utviklingsfaser en gruppe må i gjennom fra oppstart til at den blir velfungerende.

Tredje samling var temaet forventninger og samspillet mellom seksjonslederne og namsfogdene. Hvordan klarer vi å motivere og utvikle hverandre og våre medarbeidere ved hjelp av relasjonelle ferdigheter? Videre så vi på utfordringene vi som ledere har på balansegangen mellom kontroll – frihet og måle – veilede.

Før siste samling tok alle deltagerne en TMP-test «Team management profile» og samlingen ble brukt til å analysere testen hos den enkelte og hva det betydde for det enkelte namsfogdkontor. TMT-testen er ikke noen personlighetstest, men en preferansetest. Ut fra spørsmålsstillingene gir den en pekepinn om hvilke arbeidsområder du mest sannsyn-

lig foretrekker og hvilke roller du foretrekker i et team.

Alle deltagerne har hatt et stort utbytte av samlingene og kan anbefale tilsvarende samlinger til andre ledergrupper. Namsfogdkontorene i Bergen, Trondheim og Stavanger ønsker ikke at dette bare skal være en «happening» men at vi skal utvikle oss videre sam-

men i fremtiden. Vi har alltid noe å lære av hverandre. Vi har dermed besluttet at vi skal ha en ny oppfølgingsamling i løpet av høsten 2010, sammen med Anne Sanden.

Vi skylder en stor TAKK til Anne Sanden og Politidirektoratet som har støttet oss i vårt opplegg og ser fram til neste samling. ■

YMSE

Et par lokalaviser har intervjuet lensmenn om bruken av uniform til daglig. Lensmann Børseth Bjørnsen har i et intervju med Drammens Tidende gått inn for at lensmannsetatens folk i langt større utstrekning enn tidligere benytter uniform. Lensmennene har sin uniform, men hvor ofte er det egentlig man treffer på en lensmann og hans folk i uniform? spør lensmann Børseth Bjørnsen. Det er meget sjelden, men var det ikke en

ide om Justisdepartementet sendte ut et rundskriv med alminnelig påbud til etatens folk om plikt til å trekke i uniform når de er i tjeneste. Det er ikke så lite lensmannen og hans betjenter må ferdes ute på vegene og dermed har man straks et anselig oppbud av uniformert politi i daglig aktivitet. Personlig føler lensmannen seg overbevist om at bare tilsynekomsten av all denne uniformitet ville være nok til å sette seg i passe respekt overfor hensynsløse bilister. Det betyr ikke noe bedret utbygget trafikkontroll i den forstand, men det ville være «et spøkelse» som kunne virke som en bremse på folk som i alt for sterk grad er fanget inn av fartsbasillen.

Brumundølen og Ringsaker Blad spør lensmannen Kjell Halvorsen om hvorledes han ser på spørsmålet. Han er enig i at det vil kunne få en gunstig innflytelse på trafikk-kulturen om lensmannsetatens folk daglig opptrådte i uniform under sine mange reiser i distriktet. Imidlertid peker han på at saken også har en annen side. Forholdet er nemlig at lensmannskontorene har en rekke ikke politimessige, men sivile gjøremål å ivareta, og lensmann Halvorsen tror ikke at det vil bli godt mottatt av publikum om våre folk skulle trekke i uniform når de skulle besøke folk i rent sivile anliggender.

§ Fra RETTEN §

Postforkynning av dom fra forliksrådet, domstolloven § 163 a. For sen anke.

Kjennelse av Borgarting lagmannsrett i sak nr. lb-2009-179847

Dom fra forliksrådet ble postforkynt uten forkynningslapp, jf. domstolloven § 163 a. Forkynnelsen ble satt til 3. april. Mottager hevdet først å ha mottatt dommen 8. mai 2009 og anket 8. juni. Lagmannsretten fant at anken var for sent fremsatt. Det ble vist til muligheten for oppfriskning.

Sakens faktum var følgende:

Oslo forliksråd avsa 20. mars 2009 dom i sak mellom Zollikon AS og Kurt Halim Bohman. Dommen ble forkynt ved vanlig brev uten mottakskvittering, jf. domstolloven § 163 a første ledd annet punktum og forskrift om postforkynning § 4 annet ledd første punktum. Av dommen fremgår det at den anses forkynt 3. april 2009.

Ved stevning/anke av 8. juni 2009 bragte Zollikon AS saken inn for Oslo tingrett. I anken opplyste Zollikon AS at man først hadde mottatt forliksrådets dom 8. mai 2009. I tilsvaret av 8. juli 2009 påsto Bohmann saken avvist, idet stevningen var for sent fremsatt. Oslo tingrett avsa kjennelse den 18. september 2009 om at saken skulle fremmes.

Bohmann påanket denne kjennelsen til lagmannsretten og anførte bl.a. at dommen er forkynt på lovlig måte ved postforkynning uten forkynningslapp for Zollikon AS. Selskapet har ikke flyttet og det er ikke registrert post i retur. Det må

legges til grunn at forkynnelse er skjedd og at stevningen derfor er for sent fremsatt. Skulle man komme til motsatt resultat, ville hele systemet med postforkynnelse av forliksrådets avgjørelser undergraves.

Ankemotparten **Zollikon AS** anførte i hovedsak at man ikke hadde gitt samtykke til dom i forliksrådet og selskapet ventet at saken ville bli henvist til retten. Zollikon AS fikk først vite om dommen da motparten den 8. mai 2009 tok kontakt. Selskapet har ikke mottatt noen dom eller brev fra forliksrådet før dette. Zollikon AS kan ikke bevise at forliksrådet ikke har sendt brev eller at det er kommet bort i posten, men slike feil kan skje. Det sentrale er at selskapet ikke har mottatt noen dom før 8. mai 2009 og derfor er stevningen rettidig.

Lagmannsretten kom til anken måtte føre frem og anførte bl.a. følgende:

«Forkynnelse skjedde ved vanlig brev uten mottakskvittering, jf. domstolloven § 163 a første ledd første punktum og forskrift om postforkynning § 4 annet ledd. Et dokument om er forkynt på denne måten anses som lovlig forkynt dersom det er sendt til korrekt adresse og ikke er kommet i retur. Det foreligger i dette tilfellet ikke opplysninger om endring av adresse eller tidligere bruk av andre eller feilaktige adresser. Når Zollikon AS anfører at brev ikke er mottatt, kan dette etter lagmannsrettens syn ha tre årsaker – brevet er ikke sendt, brevet er kommet bort i posten eller det er kommet bort, forlagt eller lignende hos Zollikon AS. Hensynet til regelens effektivitet tilsier at mottaker må sannsynliggjøre at brevet ikke er sendt eller er kommet bort, hvis ikke må den siste muligheten legges til grunn. Lagmannsretten kan ikke se at Zollikon AS har sannsynliggjort at brevet med dommen ikke er sendt eller er kommet bort i posten. Lagmannsretten legger til grunn at den derfor må anses lovlig forkynt 3. april 2009. Stevningen er dermed for sen og saken skal avvises.

Lagmannsretten bemerker at reglens utforming langt på vei innebærer at risikoen for at et brev ved en feil ikke sendes

eller kommer bort i posten legges på mottaker. Det kan virke lite rimelig. Lagmannsretten peker imidlertid på at stevning til overprøving av dom i forliksrådet er et rettsmiddel og oppfriskning kan gis etter reglene i tvisteloven § 16 – 11 flg. For begjæring om oppfriskning gjelder i utgangspunktet en frist på en måned fra forsømmelsen. Det følger imidlertid av avgjørelse av Høyesteretts ankeutvalg i Rt. 2008 s. 1723 at når en saken er avvist, kan det begjæres oppfriskning mot denne avvisningen, jf. tvisteloven § 16 – 11 første ledd. Fristen er en måned. En slik oppfriskningsbegjæring må vurderes av tingretten, jf. tvisteloven § 16 – 14 førte ledd.»

Tvangsfullbyrdelse. Tvangssalg av bolig. Utlegg.

Saken gjelder spørsmålet om kreditorekstinksjon av en ideell halvpart av en bolig solgt til skyldnerens samboer, uten at salget var tinglyst. Høyesteretts ankeutvalg kom til at kollisjonsregelen i tingslysningsloven § 20 ikke kunne tolkes innskrenkende på grunn av tvfl § 7 – 13 tredje ledd. Kreditors tinglyste utlegg måtte derfor gå foran.

Kjennelse av Høyesterett i sak HR – 2010 – 00114 - U

Sakens faktum:

First Securities AS fremmet begjæring for Oslo Byfogdembete 1. desember 2008 med krav om tvangssalg av blant annet eiendommen gnr 00 bnr 000 i Oslo kommune. Begjæringen var rettet mot B. Utleggsforretningen som ligger til grunn for begjæringen er tinglyst i grunnboken 1. oktober 2008. B ervervet eiendommen i 1986 og har tinglyst hjemmel til den. B overdro i henhold til kjøpekontrakt datert 23. august 1992 en ideell halvpart av eiendommen til sin samboer A. A's erverv er ikke tinglyst. Eiendommen tjener som felles bolig for samboerparet og

deres to barn. A hefter ikke for gjelden som ligger til grunn for begjæringen om tvangssalg.

Oslo Byfogdembete avsa 6. juli 2009 kjennelse med bl.a. slik slutning:

- 1) Begjæring om tvangssalg av gnr. 00 bnr. 000 i Oslo kommune tas til følge.
- 2) Begjæring om tvangssalg av gnr. 00 bnr. 000 i Oslo kommune tas til følge for så vidt gjelder B's ideelle halvdel av eiendommen.

First Securities AS anket byfogdembetets kjennelse til Borgarting lagmannsrett og hvor det ble gjort gjeldende at begjæringen om tvangssalg også måtte tas til følge for A's del. Lagmannsretten tok anken til følge. Fra denne kjennelse siteres følgende:

«Overdragelsen fra B til A er ikke tinglyst. Ordlyden i tinglysningsloven § 20 tilsier da at utlegg som er innført i dagboken før denne avtalen, i kollisjonstilfelle går foran det eldre rettserv. Spørsmålet er om det må gjøres unntak når det eldre rettservet gjelder samboers erverv av andel av felles bolig. Dette krever i så fall et rettskildemessig grunnlag. Høyesteretts uttalelser i Rt. 1999 side 901, sett i sammenheng med uttalelsene i Rt. 2008 side 1025 om forholdet mellom rettsvernregelen i tinglysningsloven § 20, jf. tvangsfullbyrdsloven § 7 – 13 første ledd, taler for at rettsvernreglene kommer til anvendelse uavhengig av presumpsjonsreglene i tvangsfullbyrdsloven. Dette underbygges også av uttalelser i Falkanger mfl.: Tvangsfullbyrdsloven – kommentarutgave, bind 1 side 412, der det bl.a. står at «disse rettsvernreglene kan åpenbart ikke anses satt til side ved bestemmelsene i paragrafen her – den kjøper som har forsømt å tinglyse sitt erverv har således ikke vern overfor selgers kreditorer.» På side 416 skriver han (Falkanger) riktignok at bevisregelen i § 7 – 13 tredje ledd «fraviker første ledd for det tilfelle at skyldneren er registrert eller meldt som eier – Bestemmelsen er på ingen måte kreditorvennlig – slik første og annet ledd utvilsomt er – og den bryter også med praksis fra tiden før gjeldende tvangsfullbyrdslov» Det som sies på side 416 kan imidlertid hen-

speile på andre forhold en rettsvernproblematikken, slik at uttalelsen om dette på side 412 kan tas på ordet.»

A anket lagmannsrettens kjennelse inn for Høyesterett og anførte i korthet følgende:

«Tvangsfullbyrdsloven § 7 – 13 tredje ledd første punktum er en materiell bestemmelse om utleggsrettens omfang. Av tredje ledd annet punktum følger det at det ikke skal legges avgjørende vekt på hvem av partene som er registrert som eier i grunnboken. Bestemmelsen må da forstås slik at kreditor ikke kan ektingvere eierandel i felles bolig som tilhører debtors ektefelle eller samboer. Tvangsfullbyrdsloven § 7 – 13 tredje ledd gjør følgelig unntak fra rettsvernreglene i tinglysningsloven § 20. En slik forståelse har støtte i bestemmelsens formål, juridisk teori og reelle hensyn. Saksforholdet og problemstillingen i Rt. 1999 side 901, som lagmannsretten har vist til, var annerledes enn i den foreliggende sak.»

Ankemotparten anførte kort at lagmannsrettens kjennelse bygger en riktig forståelse av forholdet mellom tinglysningsloven § 20 og tvangsfullbyrdsloven § 7 – 13 tredje ledd og at tinglysningsloven § 20 går foran presumpsjonsregelen i tvangsfullbyrdsloven § 7 – 13 tredje ledd. Videre ble anført at det tinglyste utlegg i hele eiendommen dermed går foran A's utinglyste rettserv.

Høyesterett stadfestet lagmannsrettens kjennelse og anfører bl.a.:

«Som det går frem foran kjøpte A i 1992 fra samboeren B en ideell halvpart av den boligen han allerede eide. Hennes erverv er ikke tinglyst og spørsmålet er om det utlegget som First Securities AS i 2008 fikk tinglyst i eiendommen, da går foran. Lagmannsretten har besvart spørsmålet bekreftende. Tinglysningsloven § 20 bestemmer at «når et dokument er innført i grunnboken, går det rettserv som dokumentet gir uttrykk for, i kollisjonstilfelle foran rettserv som ikke er innført samme dag eller tidligere». Lagmannsretten legger til grunn at denne bestemmelsen

ikke kan tolkes innskrenkende på grunn av regelen i tvangsfullbyrdsloven § 7 – 13 tredje ledd. Som lagmannsretten redegjør nærmere for er forståelsen av denne bestemmelsen som en «presumpsjonsregel» behandlet av Høyesterett i Rt. 1999 side 901, som det er vist til i en rekke senere avgjørelser.»

Tvangsfullbyrdelse. Pengekravsrett. Elektronisk signatur

Kjennelse av Høyesterett i sak nr. HR – 2010 00835 – U

Saken gjelder spørsmålet om elektronisk signatur gir tvangsgrunnlag etter tvfbl. § 7 – 2 bokstav a. En bilkjøper hadde signert et gjeldsbrev knyttet til salget med BankID. Høyesteretts ankeutvalg la vekt på en uttalelse fra Justisdepartementets Lovavdeling, og kom til at selv om lovgiver hadde åpnet for elektronisk signerte gjeldsbrev var det ikke holdpunkter for at slike gjeldsbrev skulle være eksigible.

Sakens faktum:

Lindorff AS fremmet 11. desember 2008 begjæring om utlegg mot A på vegne av Møller Bilfinans AS. Kravet mot A knyttet seg til bilkjøp finansiert hos Møller Bilfinans AS. Selgerne av bilen og A signerte salgskontrakten med BankID henholdsvis 2. og 3. juni 2008. Gjeldsbrev, klausul om vedtagelse av inndrivelse av gjeld, renter og omkostninger ble elektronisk signert av A 3. juni 2008.

Namsmannen i Kristiansund og Frei besluttet 27. januar 2009 ikke å ta begjæringen om utlegg til følge med den begrunnelse at det ikke forelå et signert gjeldsbrev. Møller Bilfinans AS påklaget beslutningen til Nordmøre tingrett, som 22. mai 2009 avsa kjennelse om ikke å ta klagen til følge.

Møller Bilfinans påklaget kjennelsen

til Frostating lagmannsrett, som i kjennelse 19. januar 2010 opprettholdt tingrettens kjennelse. Møller Bilfinans AS påklaget kjennelsen videre til Høyesterett og har bl.a. gjort gjeldende av tvangsfullbyrdelsesloven § 7 – 2 bokstav a bør forstås slik at den åpner for at elektronisk gjeldsbrev er tvangsgrunnlag. Videre hevdes det at det klart fremgår av elektroniske gjeldsbrev at låntaker erkjenner å skylde et bestemt pengebeløp samt vedtar inndrivelse uten søksmål. Endelig fremholdes det at det er best i harmoni med finansavtaleloven § 8 at et elektronisk signert gjeldsbrev er å anse som et gjeldsbrev som kan gi tvangsgrunnlag etter tvangsfullbyrdelsesloven § 7 – 2 bokstav a, og at reelle hensyn taler for at det foreligger tvangsgrunnlag.

Høyesteretts ankeutvalg opprettholdt enstemmig lagmannsrettens kjennelse og fremholder i premissene bl.a. følgende:

«Tvangsfullbyrdelsesloven § 7 – 2 regulerer hva som er tvangsgrunnlag for utlegg i tillegg til de ordinære tvangsgrunnlagene. | 7 – 2 bokstav a lyder:

«Gjeldsbrev som lyder på en bestemt pengesum og som inneholder vedtagelse av at gjelden kan inndrives uten søksmål. Gjeldsbrevet er også tvangsgrunnlag for renter og utenrettslige inndrivingskostnader forutsatt at gjeldsbrevet inneholder vedtagelse av at også renter og slike kostnader kan drives inn uten søksmål. Gjeldsbrevet er tvangsgrunnlag overfor utstederen når vedkommendes underskrift er bekreftet av to myndige vitner eller i samsvar med forskrift gitt av Kongen. Gjeldsbrevet er også tvangsgrunnlag overfor enhver som ved påskrift på gjeldsbrevet har påtatt seg selvskyldneransvar ved en overdragelse eller stilt seg som selvskyldnerkausjonist eller som kausjonist på forfallsvilkår som nevnt i finansavtaleloven § 71, forutsatt at påskriften inneholder vedtagelse av inndrivning uten søksmål, og at vedkommendes underskrift er bekreftet som nevnt ovenfor.»

Et gjeldsbrev må altså være undertegnet av skyldneren for at det skal kunne være tvangsgrunnlag for utlegg. I forskrift om bekreftelse av underskrift på eksigible

Det viktigste noen kan arve, er en mulighet.

Mange vet ikke at de kan bidra til at Pablo og andre barn får mulighet til utdanning og et bedre liv. Husk å opplyse om testamentariske gaver til mennesker som ønsker å tilgodese en hjertesak i sitt testamente.

**Kontakt oss for mer informasjon
på telefon 22 99 09 00.**

Redd Barna

www.reddbarna.no

gjeldsbrev § 2 er det bestemt at gjeldsbrev som er utstedt av finansinstitusjoner er tvangsgrunnlag selv om skyldnerens underskrift ikke er bekreftet av vitner. Da de nevnte bestemmelser ble gitt, var det ikke aktuelt med elektronisk signatur og bruk av elektronisk signatur er verken regulert i loven eller forskriften.

Den ankende part har anført at den etterfølgende tekniske utviklingen og de regelendringer som har vært gjort som følge av at elektronisk kommunikasjon er blitt stadig mer utbredt, må medføre at også gjeldsbrev som er signert med elektronisk signatur, kan være tvangsgrunnlag.

Utvalget bemerker at det samtidig med at loven om elektronisk signatur ble vedtatt også ble gjort endringer i en rekke andre lover, blant annet kredittkjøpsloven. Prosesslovgivningen, herunder tvangsfullbyrdelsesloven, ble

imidlertid ikke endret i denne forbindelse. Det fremgår av Ot.prp. nr. 108 (2000 – 2001) side 24 at dette var et bevisst valg fra lovgivers side; man ønsket å gjennomgå prosesslovgivningen senere. Det samme gjaldt for gjeldsbrevlovgivningen. Slik gjennomgåelse har foreløpig ikke funnet sted.

Justisdepartementets lovavdeling, som har lovgivningsansvaret for tvangsfullbyrdelsesloven, har i en uttalelse 26. august 2003 lagt til grunn at elektronisk signatur ikke er tilstrekkelig etter tvangsfullbyrdelsesloven § 7 – 2.

Selv om lovgiver har åpnet for bruk av elektronisk signerte gjeldsbrev er det etter dette ikke holdepunkter for at lovgiver har ment at slike gjeldsbrev skal være eksigible. Lagmannsrettens lovtolkning er etter dette riktig, og anken må forkastes.»

Forslag om egen lov for Statens innkrevingsentral

Finansdepartementet har sendt på høring et forslag til egen lov for Statens Innkrevingsentral. Vi tar nedenfor inn innledning og sammendrag av lovutkastet.

Det sentrale lovgrunnlaget for virksomheten til Statens innkrevingsentral (SI) fremgår i dag av straffeprosessloven § 456. Virksomheten er ellers regulert av bestemmelser gitt i lov, forskrift, interne instruksjer og avtaler.

Reglene om SI er på enkelte områder uklare, og nye oppgaver for SI med innhenting, systematisering og viderefremmidling av opplysninger om skyldnere krever nærmere regulering.

Finansdepartementet foreslår å samle reglene om utenrettslig innkreving om SI i en egen lov, med adgang for departementet til å fastsette nærmere regler i forskrift. Departementet forslår at reglene om materiell innfordring reguleres i tvangsfullbyrdsloven. Det foreslås samtidig å avklare forholdet til tvangsfullbyrdsloven, forvaltningsloven og inkassoloven. Videre foreslås å utvide SIs adgang til innhenting av opplysninger på enkelte områder.

I kapittel 2 gis en nærmere redegjørelse for bakgrunnen for lovforslaget.

I kapittel 3 omtales det generelle rettslige grunnlaget for SIs virksomhet. Forslaget om å samle reglene for SIs utenrettslige innkreving i en særskilt lov, begrunnes. Det foreslås at dagens ordning for tildeling av oppgaver til SI videreføres, hvor SI tildeles innkrevingsoppgaver både ved lov og departementsbeslutning. Det foreslås også en lovforankring av oppgavetildeling og samarbeidsformer som går ut på annet enn at SI overtar innkrevingen av krav.

I kapittel 4 omtales SIs utenrettslige innkrevingsvirksomhet. Det foreslås at adgangen for SI til å innvilge avdragsordninger og betalingsutsettelse viderefø-

res. Departementet foreslår også at SI som utgangspunkt skal gis myndighet til å sette ned krav helt eller delvis når hensynet til både innfordringen og skyldneren taler for det. Dette innebærer en nyordning i forhold til gjeldende rett.

I kapittel 5 omtales SIs tvangsinnfordring. Det foreslås at utgangspunktet bør være at SI har særnamsmyndighet for de krav SI har innkrevingsansvar for. Det foreslås en generell hjemmel for SI til å beslutte utleggstrekk og utleggspant når SI er gitt myndighet til å innkreve et krav.

I kapittel 6 omtales SIs motregningsadgang nærmere. Det foreslås at SIs adgang til å motregne utvides, slik at SI får tilsvarende motregningsadgang som skattemyndighetene.

I kapittel 7 omtales forholdet til forvaltningsloven. Det foreslås at forvaltningsloven gis anvendelse på SIs innkrevingsvirksomhet så langt den passer. For beslutninger om avslag om lemping på innfordringsmessig grunnlag foreslås unntak fra forvaltningsloven § 25 om begrunnelse slik at et avslagsvedtak kan begrenses til å omfatte opplysninger som nevnt i forvaltningsloven § 25 første og annet ledd. Det foreslås videre at det ikke skal være adgang til å påklage avgjørelser om lemping.

I kapittel 8 omtales forholdet til tvangsfullbyrdsloven. Det foreslås at tvangsfullbyrdsloven gis anvendelse for SIs tvangsinnfordring.

I kapittel 9 omtales SIs innhenting og viderefremmidling av opplysninger om skyldnere. Det foreslås at SI uhindret av taushetsplikt skal kunne innhente opplysninger av betydning for den virksomhet SI driver, fra offentlige og private registre. Bestemmelsen som i dag er inntatt i straffeprosessloven § 456 siste ledd om SIs viderefremmidling av opplysninger foreslås videreført.

I kapittel 10 omtales adgangen til innsyn i opplysninger hos SI, herunder forholdet

til offentliglova. Det foreslås ingen endringer i forhold til gjeldende rett.

I kapittel 11 omtales forholdet til inkassoloven. Prinsippet om at SIs innkrevingsvirksomhet skal skje i henhold til god inkassoskikk foreslås lovfestet. Det foreslås for øvrig ikke å gi inkassolovens bestemmelser anvendelse på SIs innkrevingsvirksomhet.

I kapittel 12 omtales forsinkelsesrenter på de krav SI krever inn. Det foreslås en generell bestemmelse om renter ved forsinket betaling av krav når betaling ikke skjer rettidig og det ikke er gitt andre bestemmelser om renter, avgifter eller gebyrer. Det foreslås at renter i slike tilfeller beregnes fra det tidspunkt kravet er overført til SI og frem til betaling skjer, men likevel slik at renter tidligst påløper fra forfalltidspunktet for kravet. Det foreslås videre at renten beregnes etter satser som tilsvarer den til enhver tid gjeldende rente fastsatt med hjemmel i forsinkelsesrenteloven og at departementet i forskrift kan gi nærmere regler om beregningen, herunder bestemme at det ikke skal beregnes renter for enkelte kravstyper.

I kapittel 13 foreslås regler om SIs partsstilling. Det foreslås at SI skal kunne begjære konkurs og generelt opptre som fordringshaver i saker om gjeldsforhandling, gjeldsordning, behandling av dødsbo, tvangsakkord og konkurs.

I kapittel 14 omtales regler om innkreving av krav på erstatning for personskade voldt ved staffbar handling som er idømt i sivil sak.

I kapittel 15 foreslås det å oppheve hjemmelen for å beregne renter av bøter.

Forslagets økonomiske og administrative konsekvenser omtales i kapittel 16.

Merknader til de enkelte bestemmelser i lov om Statens innkrevingsentral er inntatt i kapittel 17, mens departementets lovutkast er inntatt i kapittel 18, 19, 20 og 21. ■

Trenger vi å forholde oss til internett?

Av kommunikasjonsrådgiver
Torgny Alstad, Vestfold politidistrikt

«Alle» er på Facebook, men betyr dette store engasjementet blant publikum noe for ledere i politiet? Kan politiledere være gode ledere uten å ha kunnskap om denne svært omfangsrike arena, der også de fleste politiansatte er aktive brukere? For 15 år siden var det mange som spurte om det var nødvendig å forholde seg til Internett. I dag er det et verktøy de aller fleste benytter daglig.

I følge TNS Gallup er mer enn 1,5 millioner nordmenn på Facebook. I andre kvartal 2010 var Facebook den tredje største mediekanalen, bare slått av NRK og TV2. Mens VGs papirutgave har en daglig dekning på 25 prosent, har Facebook en daglig dekning på 41 prosent. 70 prosent av alle i aldersgruppen 15 til 29 år er daglig på Facebook.

Politiledere må også forholde seg til denne nye kanalen, ikke for å skryte på seg hvor mange Facebook-venner man har, men rett og slett fordi en leder i dagens samfunn må ha kunnskap om aktiviteter som mer eller mindre samtlige ansatte er engasjert i, enten på jobb eller i fritiden.

Kort innføring

Facebook var i utgangspunktet utviklet for studentmiljøene, slik at studenter fra samme universitet eller høyskole kunne holde seg orientert om både faglige, men ikke minst sosiale aktiviteter. Interessen

Artikkelforfatter Torgny Alstad.

spredte seg svært hurtig utover studentmiljøene og er i dag den fremste sosiale arenaen i Internetts virtuelle verden.

Personlig profil

Den enkelte bruker som ønsker å ta del i Facebook, må etablerer sin egen profil. Dette er selve døråpneren til denne verdenen. I profilen kan en selv velge hvor mye eller lite informasjon om seg selv en ønsker å dele med andre. I tillegg kan man legge ut bilder og videoer, samt flagge hvilke type interesser man har.

Man kan også selv bestemme om man vil dele informasjon bare med såkalte Facebookvenner, eller ha en profil som en åpen bok, slik at alle Facebookbrukere (som altså bare i Norge utgjør mer enn 1,5 millioner brukere) kan lese om deg og dine interesser. Disse kan da se

eventuelle bilder av barn og familie, fester og ferieturer.

Har man en Facebookside kan man åpne for at man kan motta hilsener og kommentarer, enten bare fra dem man definerer som Facebookvenner, eller åpne opp for at alle og enhver kan legge inn en kommentar, komme med anbefalinger til andre Facebooksider, eller sende over en Youtube video.

I utgangspunktet har ansatte i politiet en ryggmargrefleks for hvor grensen går på hvilken informasjon man ønsker å gi av personlig art, eller om sin arbeidsplass, til et bredt publikum. Men jeg er overbevist om at den politileder som ikke har noe forhold til Facebook, og som derfor heller ikke har forstått hvordan kulturen er på den store verdensveven, nok vil bli meget overrasket, for

ikke å si sjokkert, over hvor åpne politiansatte er om sin familie og sine interesser.

Når Facebook er så allment, bør man dermed som leder også være på Facebook og ha flest mulig kollegaer som Facebookvenner? Tja, liker man å gå i minefelt kan man selvfølgelig ukritisk legge ut privat informasjon og bilder. Men man skal være klar over at Facebook er en svært åpen og direkte kanal, hvor man ikke hundre prosent har styring over hvilken informasjon som kommer til hvem. Mange har allerede gått i den fellen at man ikke har sikret seg mot innsyn fra venners venner. For legger man ut bilder fra et hyggelig lag og deler dette med venner, og ikke har vært presis nok i å begrense tilgangen, kan plutselig personer du ikke ønsker å være dus med, via å være venn med en av dine Facebookvenner, få full tilgang til bildene fra helgens party. Facebook må med andre ord, som det meste annet, benyttes med fornuft.

Man kan selvfølgelig stille spørsmål om Facebook er nyttig. Men det samme spørsmålet kan man stille om fjernsyn eller radio.

Gruppe

Brenner man for en sak, kan man som Facebookbruker etablere en interessegruppe, såkalt Gruppe. Dernest kan man invitere hvem som helst til å bli med i denne gruppen. Her ser vi også at kriminalsaker under etterforskning kan få tilhengere eller motstandere. I forbindelse med henleggelse av en sak i Vestfold, der en ungdom ble antent på et nachspiel slik at han fikk alvorlig brannskade, ble det etablert en slik gruppe. Gruppen som ønsket at saken skulle bli gjenopptatt, fikk raskt flere tusen medlemmer (mer enn 18000 ved utgangen av august 2010) og kulminerte med et protestmars til Stortinget. Riktignok ikke med det store oppmøtet, men mediedekningen av saken har vært meget omfattende. Mye av det skyldes aktiviteten på Facebook.

I forbindelse med den tragiske ulykken der en politimann døde i tjeneste tidligere i år, har mer enn 9500 personer vist sin deltakelse ved å knytte seg til gruppen Til minne om Børge Ivarsen.

Sider og arrangementer

En litt løsere gruppetilknytning er såkalte Sider, der man kan legge ut informasjon om aktiviteter, enten det er koret man er leder for, matretten man mener er så unik at man vil hylle denne med en Facebookside eller et lokalt arrangement. Til sistnevnte funksjonalitet holder Facebook rede på hvem som aktivt opplyser om at de ønsker å delta på arrangementet.

I trafikksikkerhetens tjeneste ble det etablert en side med oppfordring: Jeg har ingen venner å miste, Ikke kjør i fylla. I løpet av få uker var det mer enn 100.000 personer som hadde fanget opp budskapet og gitt sin tilslutning. Ved utgangen av august 2010 er det snart 250.000 personer som har gitt sin støtte til denne siden, som for øvrig er etablert av MA-ungdommen.

Personen som nylig etablerte Facebooksiden «Stam3 – på sikker vei i Norge» med formål å skape oppslutning om å få flere veier med tre kjørefelt, og vekslende midtfelt, ble kort tid etter opprettelsen av siden kontaktet av en sentral partileder og invitert til møte på Stortinget. Politikere er storforbrukere av Facebook og sosiale medier. Statsminister Jens Stoltenberg fikk mye medieomtale da han benyttet sosiale medier på sin biltur gjennom Europa da flyene sto askefast tidligere i år.

Politiet på Facebook

Bør så politiet være til stede på Facebook? For å svare på det kan man returnere noen retoriske spørsmål. Kan man ved å være på Facebook skape trygghet for publikum, ved å informere i en kanal som svært mange bruker? Kan man forebygge kriminelle handlinger, eller sågar oppklare kriminelle handlinger, ved at publikum benytter Facebook som en kanal for tips eller observasjoner? Eller kan politiet ved sin tilstedeværelse på Facebook vise åpenhet slik nylig vedtatt i Statens informasjonspolitik. I dette dokumentet fastslås det at elektronisk kommunikasjon skal være den primære kanalen for dialogen mellom innbyggerne og offentlige

vikrsomheter. Jeg tror nok svaret er entydig ja på alle disse spørsmålene, men dermed ikke sagt at Facebook gjør underverker. Facebook er bare en ny kanal offentlige virksomheter må forholde seg til.

Det er imidlertid viktig å være klar over at Facebook er en tjeneste som kontinuerlig er under utvikling, nye funksjonaliteter blir lagt til og andre tjenester forsvinner eller videreutvikles. Det er med andre ord krevende å holde seg å jour til en hver tid.

Et raskt søk vier at PST og politidistriktene i Telemark og Vestfold er tilgjengelig på Facebook. I tillegg lensmannskontoret på Voss. PST har vært svært tidlig ute og sidene er hyppig besøkt. Telemark politidistrikt er også aktive, ikke minst med en politimester som er synlig på Facebooksidene til Telemark politidistrikt. Dessuten er hun en ivrig Twitterbruker. Slik skapes et engasjement på digitale arenaer der mange borgere daglig bruker mange timer for å holde seg orientert eller være i dialog med kjente og ukjente. Av plasshensyn er det ikke mulig å gå nærmere inn på Twitter i denne artikkelen.

Men det er ikke bare uroblematisk å være til stede. Ytringer av ymse slag kan være en utfordring og konkrete spørsmål bør bevares. Men slikt forholder politiet seg også i dag både i form av epost og brev fra publikum.

Facebook som etterretningskilde

Jeg har i denne artikkelen ikke berørt Facebook som et middel for å hente inn etterretningsinformasjon. Men at Facebooks grunnleggende åpenhetskultur kan gi verdifull informasjon i aktuelle krim saker, eller gi annen relevant etterretningsinformasjon, har nok de fleste politidistrikter allerede erfart.

I 2009 stilte mange spørsmål om Facebook er noe man trenger å forholde seg til. I år kan man reise spørsmål om man tør la være å forholde seg til denne nye megatrenden.

DNA-reformen – et løft for kriminalteknikken

Erik Liaklev, Prosjektseksjonen
Leder DNA-prosjektet,
Politidirektoratet

Det er nå to år siden ny DNA-lovgivning ble innført. DNA-registeret er mer enn fordoblet fra ca. 10 000 registrerte personer i 2008 til 23 000 søkbare personer i 2010.

Hver dag får vi flere treff når vi kobler DNA- spor fra åsted til registrerte personer i DNA-registeret.

Flere tusen tjenestemenn er i løpet av de siste to årene fått opplæring i hvordan de skal sikre biologiske spor fra åsteder. Kvaliteten på åstedsarbeidet i hverdagskriminalitetssaker er blitt bedre, men fortsatt gjøres det mye feil. Det er opprettet lokal kvalitetssikring av alle prøver i samtlige politidistrikt. Dette skal videreutvikles for å effektivisere DNA- saksbehandling.

Saksbehandlingstiden er fortsatt for lang i dag. Grunnet svært stor pågang med prøver i prosjektperioden har saksbehandlingstiden vært opp i 4-5 mnd for de ikke prioriterte sakene. Alle de saker som politiet har prioritert, er blitt analysert innenfor gitte frister.

Vi ser nå at saksbehandlingstiden går nedover. Bare i sommermånedene i 2010 er den redusert med over en måned. Målet er at 80 % av alle sporprøvene skal analyseres innen 30 dager. Alle personprøver analyseres fortløpende.

Prosjektet overfører ansvaret til politiorganisasjonen

DNA- prosjektet overlater nå gradvis ansvaret over til linjeorganisasjonen. Det er opprettet en egen stilling i Politidirektoratet som skal videreføre fagansvaret for DNA og det kriminaltekniske fagfeltet. PHS overtar videre kompetanseheving i sikring av biologiske spor. PDMT skal overta ansvaret for DNA- materiellet og videre utvikling av IKT systemet eDNA. Kripos skal fortsatt forvalte det nye DNA registeret og videreutvikle fagfeltet kriminalteknikk for øvrig.

Bruken av KODE (Kompetansedelingsprosjektet på Kripos) blir plattformen for Kripos, PHS og Politidirektoratets kunnskapsformidling til politidistriktene.

Politidirektoratet vil utarbeide en strategi og en tiltaksplan for å heve kvaliteten på det kriminaltekniske fagfeltet i perioden 2011- 2016. Dette blir en videreføring av de tiltaksplanene som politidistriktene har utarbeidet i 2010.

Mange politidistrikt sliter med for lite kriminaltekniske ressurser og fagmiljøet består ofte bare av en eller to engasjerte medarbeidere. Med slike forutsetninger er det vanskelig å bygge kompetanse og kvalitetssikring av fagfeltet lokalt.

Både Riksadvokaten og Politidirektoratet har ved flere anledninger påpekt at de tekniske spor i straffesaker blir stadig viktigere for å kunne oppklare sakene. I fremtiden vil det bli stilt særskilte krav til å dokumentere politiets sikring av tekniske bevis. Dette vil kreve særskilt kompetanse for de mannskap som gjennomfører åstedsarbeide.

Strategien som nå utarbeides i Politidirektoratet skal gi politiet et løft innenfor fagfeltet kriminalteknikk og gjøre politiet i stand til å sikre fremtidige bevis på en effektiv og målrettet måte.

Motivasjonen blant tjenestemennene er god og det er et etterlenget ønske om å profesjonalisere fagfeltet mot fremtiden. I løpet av den femårige strategiperioden vil politidistriktene oppleve en styrking av kriminalteknikken som både vil føre til et mer effektivt åstedsarbeide og styrke kvaliteten på de tekniske bevis som politiet legger frem i retten. ■

Lensmann Næss i Karasjok var i begynnelsen av september på en befaring langs Finskegrensen. Turen strakk seg over 10 dager og ble avvirket med weasel og jeep. Hensikten var å kontrollere hvorvidt finsk rein hadde forvillet seg over grensen til Norge.

***

YMSE

Lensmannsstillingen i Trondenes vil ikke bli besatt før i oktober måned. Det er 4 kommuner som skal komme sammen i fellesmøte for å gi sin innstilling, nemlig Harstad, Sandtorg, Trondenes og Skånland, med tilsammen 120 representanter i kommunestyrene. Stillingen er en av de største og mest ettertraktede i Nord-Norge, og det var 21 søkere, deriblant flere fra andre fylker.

***

Norges Politilederlag deltok på konferanse på Færøyene

Av Jonny Nauste

Nordisk Tjenestemannsforum arrangerte den 24.–26. august 2010 seminar i Torshavn, Færøyene. Norges Politilederlag deltok som en del av YS-Stat-delegasjonen. Det var til sammen 55 deltakere fra alle de nordiske landene. Foruten fagforeningene deltok også arbeidsgiversiden, statlig sektor.

Innlederne og eksterne innledere har holdt foredrag om temaene: «Hvordan møter vi kravene fra den nye generasjonen», «Avbyråkratisering av offentlig sektor», «Staten som en attraktiv arbeidsplass» og «Likelønn- arbeidsliv og familieliv».

– Disse årlige konferansene samler både arbeidsgivere og fagforeninger i en uformell setting. Dette er en god arena for å kunne luften tanker og ideer, som partene i offentlig sektor senere vil møte ved forhandlingsbordet, sier YS-Stat leder, Pål Arnesen.

Det er også grunn til ettertanke hvor godt Norge har kommet ut av finanskrisen. Alle de nordiske landene sliter med svak økonomi. Island er selvsagt det landet som ble rammet hardest i 2008. Kjøpekraften ble i 2009 redusert med 18 % og den ligger enn til å bli redusert med ca 12 % inneværende år. Arbeidsledigheten er på 10 %. Staten har åpnet for at folk kan begynne å bruke av oppspart pensjon, uavhengig av alder, for å dekke sine daglige utgifter.

Færøyene var et spennende land å besøke. Nesten 50 000 innbyggere fordelt på

YS-Stat leder, Pål Arnesen og arrangør Selma Ellingsgård, Færøyene.

18 øyer. De fleste bor i Torshavn, ca 15 000 innbyggere. Som en del av det Kongeriket Danmark snakker de selvsagt dansk i tillegg til færøysk. Det var irske munkene og norske vikinger som la grunn-

laget for befolkningen der, i år 795 besøkte vikingene Færøyene for første gang. Færøyene var en del av det dansk – norske riket frem til 1814 og Kilefreden. De er ikke medlem av EU. ■

Ragnar Grina, SKL og Jonny Nauste.

Politilederundersøkelsen 2008–2010

En studie av politiledere
og deres oppfatning
om vilkår for ledelse
i politiet

Presentasjon av et utsnitt

Norges Politilederlag, Gardermoen, 16.6.2010

Av Rune Glomseth, Politi­høgskolen

Artikkelforfatter Rune Glomseth.

Norske politiledere – antall medarbeidere

Antall medarbeidere	Prosent	Verdi
0-4	15,5	56
5-9	21,7	78
10-20	25,1	90
21-50	20,1	72
51-90	6,1	22
91-130	3,1	11
131 og over	8,4	30
Total	100	359

Norske politiledere – tid som leder

Tid som leder i politiet samlet	Prosent	Verdi
0-2 år	8,1	29
3-4 år	8,9	32
5-9 år	25,9	93
10 år eller mer	57,1	205
Total	100	361

Norske politiledere – antall lederjobber – før / nåværende

Antall lederjobber i politiet før nåværende jobb	Prosent	Verdi
Ingen	35,1	125
1	32,9	117
2	19,9	71
3	6,7	24
4	2,2	8
5	0,8	3
6	0,3	1
7 eller flere	2,0	7
Total	100	356

Norske politiledere – fagforeningstilhørighet

Medlemskap i fagforening	Prosent	Verdi
Politiets fellesforbund	57,7	205
PEL - Politijuristene	11,0	39
NTL	0,3	1
Norges Lensmanns og politilederlag	24,8	88
Annet	7,0	25
Totalt	100	355

Norske politiledere – støttepersoner

Politiledernes viktigste støttepersoner i lederjobben, i prosent	Liten betydning	Noe betydning	Stor betydning	Meget stor betydning	Stor og meget stor betydning sammenslått
Nærmeste leder	7,8	23,7	32,4	26,8	59,2
Lederkolleger	3,1	23,7	43,9	26,8	70,7
Medarbeidere	1,4	20,9	48,5	28,4	76,9
Mentor, coach, veileder	14,5	10,9	4,4	2,7	7,1
Familie og venner	18,4	35,9	16,7	12,7	39,4
Fagforening	26,4	22,2	9,4	0,9	10,3

Norske politiledere – arbeidstid pr. uke

Gjennomsnittlig arbeidstid pr. uke	Prosent	Verdi
Inntil 40 timer	20,8	74
40 – 44 timer	38,2	136
45 – 49 timer	28,9	103
50 -54 timer	8,7	31
55 timer eller mer	3,9	14
Totalt	100	356

Arbeidstid fordelt på stilling

Arbeidstid pr. uke i gjennomsnitt fordelt på stilling i prosent	Stilling								
	Politimester / leder særorgan	Vise-politimester	Administrasjonssjef	Statsadvokat	Påtaleleder	Avdelings- direktør	Driftsenhetsleder	Lensmann Tjenestestedsleder	Seksjonsleder
Inntil 40 timer	0,0	0,0	18,8	0,0	0,0	0,0	19,4	25,6	27,6
40 – 44 timer	25,0	40,0	43,8	25,5	33,3	33,3	41,8	40,2	31,0
45 – 49 timer	50,0	40,0	18,8	25,5	55,6	50,0	23,1	26,8	34,5
50 – 54 timer	12,5	0,0	18,8	25,5	0,0	0,0	11,2	7,3	3,4
55 timer eller mer	12,5	20,0	0,0	25,5	11,1	16,7	4,5	0,0	3,4
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Artikkelen fortsetter i neste nr.